

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : B.22.0.ÖKM.0.01.00.00-610.00/ 2758
Konu : Yazılı Soru Önergesi 7/6829

TEVCIH EDİLDİ
Soru Önergesi 7/6829

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 12 Mayıs 2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-66205 sayılı yazınız.

İlgi yazıda, Elazığ Milletvekili Sayın Enver ERDEM'in Elazığ İlinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksine göre sıralanmasına ilişkin, Bakanlığımıza tevcih ettiği 7/6829 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir.

Soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1- Soru Önergesine İlişkin Cevaplar
(2 sayfa)

**Elazığ Milletvekili Sn. Enver ERDEM'in Yazılı Soru Önergesine
İlişkin Cevaplar**

Soru-1: İllerin sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi yapılırken hangi parametreler kullanılmıştır?

Cevap: SEGE-2011 çalışmasında sekiz başlık altında 61 değişkenden yararlanılmıştır. Bu değişkenler; demografi, eğitim, sağlık, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali, erişilebilirlik, istihdam ve yaşam kalitesi göstergeleri başlıkları altında değerlendirilmiştir.

SEGE-2011 çalışmasında kullanılan tüm değişkenler 81 il bazında olup, bunların bir bölümü illerin Türkiye genelindeki durumunu yansıtan sayı ya da oran değerleri, bir kısmı ise ildeki bireylerin durumlarını yansıtan oran ya da kişi başına değer biçimindeki göstergelerdir.

Çalışmada kullanılan değişkenlerin teknik ve bilimsel bir yaklaşımla seçiminde şu hususlar gözetilmiştir:

- ilin ülke içerisindeki ekonomik ağırlığı ve potansiyeli,
- sosyal gelişmişlik seviyesi,
- ortalama bireysel refah düzeyi,
- il ölçeğinde ekonomik ve sosyal gelişmişlik ile bireysel refah arasındaki kümülatif denge,
- veri teminine ilişkin süreklilik.

Soru-2: 2003 yılından sonra illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi yenilenmiş midir? Yenilenmişse illerin sıralaması nasıl olmuştur? Elazığ ilimiz 2011 itibari ile kaçınıcı sırada yer almıştır?

Cevap: 2003 yılından sonra, 2012 yılında yeni SEGE çalışması yapılmıştır. Araştırmanın raporlama çalışması devam etmektedir. Araştırmanın yayıma hazır hale getirilmesini müteakiben SEGE-2011 çalışması bütün detaylarıyla kamuoyu ile paylaşılacaktır. Elazığ bu yeni çalışmada 39 uncu sırada yer almaktadır. SEGE-2011 çalışması kapsamında il sıralamaları ve değişken listesi basın duyurusu yoluyla kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Soru-3: Hızlı bir şekilde göçün olduğu, işsizliğin arttığı, tarım ve hayvancılığın neredeyse yapılamadığı Elazığ ilimiz, hangi parametrelere dayanarak 4. Grupta yer almıştır?

Cevap: Yeni teşvik sistemine de dayanak teşkil eden SEGE-2011 çalışması, yukarıda da ifade edildiği üzere; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişilebilirlik ile yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride, çoğunluğu 2009-2010 yıllarına ait 61 değişken kullanılarak hazırlanmıştır.

Elazığ ilinde işsizlik oranının (yüzde 12,6) ülke ortalamasının üzerinde olduğu (11,9) görülmektedir. Ancak pek çok gösterge itibarıyla Elazığ 5 inci ve 6 ncı kademede yer alan illerden daha iyi konumdadır. Elazığ'ın sanayi altyapısına ilişkin göstergeleri 5 inci ve 6 ncı kademede yer alan illerin üzerindedir. Sağlık göstergeleri itibarıyla da Elazığ ülke ortalamalarının üzerindedir. Örneğin, yüz bin kişiye düşen hastane yatak sayısında Elazığ'ın değeri 475 iken ülke ortalaması 250, 3 üncü kademede yer alan Gaziantep'in değeri ise 230'dur.

Çalışmada kullanılan değişkenlerden birisi de kırsal nüfus başına tarımsal üretim değeridir. Bu değer Elazığ için 9.199 TL olarak gerçekleşirken, 3 üncü kademede yer alan Zonguldak'ta 1.992 TL, 2 nci kademede yer alan Yalova'da ise 5.579 TL olmuştur. Görüldüğü üzere, Elazığ'ın tarımsal üretimi üst kademedeki pek çok ilin dahi üzerindedir.

Soru-4: Elazığ ilinin 4. Grupta yer almasının nedenleri Keban Hidroelektrik Barajı ve Ferrokrom tesislerinin gelirleri midir? Bu iki tesisin gelirlerinin Elazığ insanının gelir seviyesini yükselten faktörler olarak görülmesi doğru bir yaklaşım mıdır?

Cevap: SEGE-2011 çalışmasında il GSYH'si veya kişi başına düşen GSYH gibi rakamlar kullanılamamıştır. Zira il bazında GSYH değerleri TÜİK tarafından en son 2001 yılı için üretilmiş, daha güncel veriler henüz üretilmemiştir. Bu nedenle, Keban Hidroelektrik Barajı ve Ferrokrom tesisleri gelirlerinin yapılan SEGE-2011 çalışmasına herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Soru-5: Elazığ ve Kütahya ilinin, 4. Grupta yer alması ile ilgili bakanlık bürokratlarınız arasında tereddüt ve tartışmalar olmuş mudur?

Cevap: SEGE-2011 çalışması çerçevesinde yapılan il sıralamaları ve illerin gruplanması, önceki SEGE çalışmalarında (1996, 2003 ve 2004) olduğu gibi Temel Bileşenler Analizi yönetimi kullanılarak elde edilmiştir. Uluslararası pek çok sıralama ve endeksleme çalışmasında kullanılan bu yöntem, bilimsel tabanı güçlü, test edilmiş ve objektif bir yapıya sahiptir. İstatistik yazılımlarıyla hesaplanan sonuçlara herhangi bir dışsal müdahalenin olması mümkün değildir.

Soru-6: Elazığ ilinin, 5. ve 6. gruplara alınması ile ilgili bir düşünceniz var mıdır?

Cevap: SEGE Çalışmasında kullanılan göstergelerin yıllar itibarıyla yenilenebilir nitelikte olmasına özen gösterilmiştir. Önümüzdeki dönemde yeni veriler ışığında SEGE de gözden geçirilecektir. Bu gözden geçirme sonucunda, yeni veriler ışığında Elazığ hangi gelişmişlik kademesinde bulunursa o kademeye sağlanan desteklerden faydalanabilecektir. Bunun dışında, öznel ve bilimsel dayanaktan yoksun biçimde il sıralaması yapılması ve kademelenmelerin belirlenmesi amacıyla bir çalışmanın yapılması mümkün değildir.